

๑. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมเห็นว่า ลักษณะของครูที่พึงประสงค์มีระดับมากที่สุด และเห็นว่าคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ มีระดับมากที่สุด ๕ ด้านได้แก่ ด้านความประพฤติ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านการสอน ด้านการปกครองนักเรียน และด้านบุคลิกภาพ ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นในระดับมาก

๒. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปน้อย คือ ด้านความประพฤติ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านการสอน ด้านการปกครองนักเรียน และด้านมนุษยสัมพันธ์

๓. แนวทางในการพัฒนาเพื่อให้ครูมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในเรื่องความรู้ของครู การมีศีลธรรม จริยธรรม และความประพฤติของครูเป็นอันดับต้นๆ และเสนอแนะให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูทั้งด้านความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาชีพครู และความรู้ทั่วไป นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะให้มีการอบรมด้านศีลธรรม จริยธรรม และมีการควบคุมความประพฤติของครูโดยใช้จรรยาบรรณ และให้มีการยกย่องครูที่มีความประพฤติที่ดี เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น ให้ครูมีความตระหนักและมีจิตสำนึกในความเป็นครู รวมถึงเสนอแนะครูให้ความสำคัญด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน

คำสำคัญ

คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์, ลักษณะที่ดีของครู

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งต่อความเจริญของสังคมและประเทศชาติ เพราะสังคมและประเทศชาติจะล้าหลังหรือเจริญก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ อุปนิสัยโดยส่วนรวมของคนในชาติ และสิ่งที่จะช่วยสร้างเอกลักษณ์ร่วมของพลเมืองในชาติได้ คือ การศึกษา โดยผู้ที่ทำหน้าที่โดยตรง คือสถาบันการศึกษานั้นเอง เมื่อกล่าวถึง “สถาบันการศึกษา” คนทั่วไปจะนึกถึง ๓ ส่วนประกอบที่สำคัญ อันได้แก่ ครู นักเรียน และอาคารสถานที่ แต่ในที่สุดก็จะร่วมกันมอบหมายภารกิจทั้งปวงของโรงเรียนไว้ที่ “ครู” ทั้งสิ้น อาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่สำคัญในการอบรมเยาวชนของชาติและมีความสำคัญเป็นอันดับสองต่อจากบิดามารดา*

* สมนึก ปฏิปทานนท์. “คุณลักษณะของครูสังคมศึกษายุคใหม่” ใน วารสารข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา. ๒๔(๔) : ๒๕๔๗. หน้า ๓๓ - ๔๑.

สังคมยุคใหม่มีความต้องการ “ครู” ที่มีคุณภาพและศักยภาพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพนี้จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงจะต้องสร้างคุณลักษณะที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวครู อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ^๒ ครูจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่สุดในการกำหนดคุณภาพของการศึกษา เพราะลักษณะและพฤติกรรมต่างๆ ของครู มีความสำคัญยิ่งต่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้ที่ถ่ายทอดวิทยากรนั้น ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ดี มีสาระลึกซึ้งสมบูรณ์ มีความสามารถในการสอน การบริหาร การวิจัย และการพัฒนาผู้เรียน และประกอบภารกิจอื่นๆ ของการศึกษาได้ทุกด้าน คุณลักษณะที่ดีของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การมีครูที่ดีในสถานศึกษา ก็คือ การมีทรัพยากรความรู้ที่ตนเอง เพราะการที่จะสอนใครได้นั้น ผู้สอนจะต้องมีความรู้ในศาสตร์นั้น ๆ ประกอบกับการที่มีความสามารถในการถ่ายทอดศาสตร์ได้เป็นอย่างดี^๓

วงการศึกษไทยในปัจจุบัน ได้มีการตื่นตัวเป็นอย่างมากในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เรื่องของการปฏิรูปการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา แพร่ขยายออกไปในทุกระดับและวงการศึกษา เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษามุ่งความสำคัญไปที่ตัวผู้เรียน มุ่งให้การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ครูจึงเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด เป็นบุคคลที่จะทำให้เกิดกระบวนการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้^๔

การปฏิรูปการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปฏิรูปครู เพราะครูเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จอันสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา มีนักวิชาการหลายท่านนำเสนอว่า ครูในอนาคตต้องเป็นครูที่มีความรู้ ความสามารถตามเกณฑ์ของระดับคุณภาพครูอันเป็นสากล แต่ก็ยังมีข้อแย้งกันอยู่จากนักวิชาการบางฝ่ายที่เห็นว่ากรมอรรถระดับคุณภาพของครูโดยพิจารณาเฉพาะความรู้ความสามารถ นั้นอาจจะขาดคุณลักษณะอันสำคัญของการเป็นครูที่แท้จริงได้^๕ ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในทุกรูปแบบ ครูจึงต้องมีคุณธรรม จรรยาบรรณ และจริยธรรมมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ เพื่อให้ตัวครูเองมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครู เป็นปูชนียบุคคลที่ควรค่าแก่การบูชา เคารพ

^๒ รุ่ง แก้วแดง. “การปฏิวัติการศึกษาไทย” ใน มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ ๑๙ : ๒๕๔๒. หน้า ๔ – ๖.

^๓ วิมลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา. (กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.) หน้า ๑.

^๔ นันทนา วงษ์อินทร์. “E.Q. ของครูกับการสอนให้นักเรียนเก่ง ดี มีความสุข (ในยุคปฏิรูปการศึกษา)” ใน วารสารการศึกษา กทม. ๒๖(๘) : ๒๕๔๖. หน้า ๔ – ๑๐.

^๕ ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. “ครูตามแนวพระราชดำริ” ใน วารสารการศึกษา กทม. ๒๒ (๘) : ๒๕๔๒, หน้า ๒ – ๘.

กราบไหว้ได้อย่างสนิทใจ^๖ นอกจากนั้น อูมา สุคนธมาน^๗ ยังชี้ให้เห็นว่า ครูยุคใหม่จะต้องมีความรู้ความสามารถในการที่จะสั่งสอนเนื้อหา ฝึกฝนทักษะ และอบรมปมนิสัยให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองสู่สากลยังยืนบนวิถีไทย โดยที่ครูจะต้องมีคุณลักษณะของครูที่ดี ครูที่เก่ง และครูที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุข การเป็นครูที่เก่งได้จะต้องมีความรู้รอบ รู้ลึก มีใช้รู้แต่เพียงในตำราและตามคำสั่งสอนของครูอาจารย์ของตนเองเท่านั้น แต่ควรจะเรียนรู้สิ่งรอบตัวเรา ได้แก่ มิติใหม่ทางการศึกษา จากสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศจากชุมชนและท้องถิ่นของตน จากทักษะชีวิตและจากทักษะทางสังคม รวมทั้งแนวทางศาสนาเป็นอาทิ แล้วนำมาบูรณาการพร้อมประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในที่สุด

นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู คือกลุ่มบุคคลที่ศึกษาเพื่อเตรียมเข้าสู่วิชาชีพครู การจะเป็นครูมืออาชีพ หรือเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์นั้น สามารถวัดได้จากแนวทัศนะหรือความคิดเห็นที่มีต่อวิชาชีพครูและคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ของแต่ละคน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์สังกัดสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในทัศนะของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู ดังกล่าว ในด้านความประพฤติ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านการสอน ด้านการปกครองนักเรียน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นองค์ความรู้และเป็นแนวทางในการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ตลอดถึงการพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูให้มีคุณลักษณะที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในทัศนะของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู รุ่นปีการศึกษา ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช ในด้านความประพฤติ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านการสอน ด้านการปกครองนักเรียน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ

^๖ กิติพันธ์ รุจิรกุล. “คุณธรรม จรรยาบรรณ และจริยธรรมในการประกอบอาชีพครู” ใน สีมาจารย์. ๑๑ (๒๑) : ๒๕๓๙, หน้า ๖๔ – ๙๒.

^๗ อูมา สุคนธมาน. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประถมศึกษา : ครูยุคใหม่” ใน วารสารครุศาสตร์. ๓๒ (๓) : ๒๕๔๗, หน้า ๒๙ – ๓๗.

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นองค์ความรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา ปรับปรุงคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในทัศนะของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู รุ่นปีการศึกษา ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ๑.๑ ด้านความประพฤติ
- ๑.๒ ด้านความรู้ทางวิชาการ
- ๑.๓ ด้านการสอน
- ๑.๔ ด้านการปกครองนักเรียน
- ๑.๕ ด้านมนุษยสัมพันธ์
- ๑.๖ ด้านบุคลิกภาพ

๒. ขอบเขตด้านประชากร ใช้ประชากรที่เป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู ซึ่งกำลังศึกษารุ่นปีการศึกษา ๒๕๕๓ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช จำนวน ๒๐๐ คน

๓. ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม – เดือนธันวาคม ๒๕๕๓

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ หมายถึง เครื่องชี้ หรือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่ดี หรือลักษณะที่พึงมีและเป็นที่ยอมรับของสังคมและผู้เกี่ยวข้องในการเรียนการสอน ในการวิจัยนี้ หมายถึง พฤติกรรม การปฏิบัติ การแสดงออก ลักษณะท่าที อุปนิสัย คุณสมบัติ ความสามารถ ความรู้ ทักษะในการสอน มีความชำนาญในการอธิบาย การถ่ายทอดความรู้ มีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๖ ด้าน คือ

๑. ด้านความประพฤติ
๒. ด้านความรู้ทางวิชาการ
๓. ด้านการสอน
๔. ด้านการปกครองนักเรียน
๕. ด้านมนุษยสัมพันธ์
๖. ด้านบุคลิกภาพ

นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู (ป.บัณฑิต วิชาชีพครู) รุ่นปีการศึกษา ๒๕๕๓ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.)

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู หมายถึง หลักสูตรวิชาชีพครู ที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาอื่นๆ เพื่อให้มีความรู้ด้านวิชาชีพครู อันจะเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้เรียนในการขอใบรับรองวิชาชีพครูต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์
๒. เป็นองค์ความรู้สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครูในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ทั้งในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และหลักสูตรของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอื่นๆ
๓. เป็นข้อมูลในการพัฒนาครูให้ได้ครูที่พึงประสงค์ในสังคมต่อไป
๔. เป็นข้อมูลสำหรับการตรวจและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (สมศ.) ในตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้ประชากรในการวิจัยเป็นนักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู รุ่นปีการศึกษา ๒๕๕๓ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช จำนวน ๒๐๐ คน มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ

คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ และตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาครูเพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรที่ศึกษาตอบแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลคืน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร (σ)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้

๑. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมเห็นว่า ลักษณะของครูที่พึงประสงค์มีระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๖๐$) และเห็นว่าคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์มีระดับมากที่สุด ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านความประพฤติ ($m = ๔.๗๙$) ด้านความรู้ทางวิชาการ ($\mu = ๔.๖๓$) ด้านการสอน ($\mu = ๔.๖๒$) ด้านการปกครองนักเรียน ($\mu = ๔.๕๕$) และด้านบุคลิกภาพ ($\mu = ๔.๖๙$) ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นในระดับมาก ($m = ๔.๔๓$)

๒. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านความประพฤติ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ครูควรมีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๗๙$) โดยเห็นว่าครูควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๘๗$) รองลงมา คือ ครูควรมีความรับผิดชอบในการสอนและหน้าที่ของความเป็นครู และ ครูควรใช้วาจาสุภาพกับนักเรียนและผู้อื่น ($\mu = ๔.๘๐$)

๓. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความรู้ทางวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ครูควรมีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๖๓$) โดยเห็นว่าครูควรมีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างกว้างขวาง และ ครูควรมีการค้นคว้าหาความรู้ในสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๗๓$) รองลงมา คือ ครูควรนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อยู่เสมอ ($\mu = ๔.๖๗$)

๔. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ครูควรมีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๖๒$) โดยเห็นว่าครูควรมีเทคนิคในการสอนและถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๗๐$) รองลงมา คือครูควรมีความสามารถในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ($\mu = ๔.๖๙$)

๕. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการปกครองนักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ครูควรมีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๕๕$) โดยเห็นว่าครูควรให้ความสำคัญในการอบรมด้านความประพฤติของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๖๒$) รองลงมา คือครูควรมีการลงโทษนักเรียนที่กระทำผิดระเบียบอย่างมีเหตุผล ($\mu = ๔.๖๙$)

๖. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ครูควรมีอยู่ในระดับมาก ($\mu = ๔.๔๓$) โดยเห็นว่าครูควรเต็มใจในการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนและผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๖๖$) รองลงมา คือครูควรให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และ ครูควรช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ($\mu = ๔.๕๕$)

๗. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านบุคลิกภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ครูควรมีอยู่ในระดับมาก ($\mu = ๔.๖๙$) โดยเห็นว่าครูควรมีการแต่งกายที่เหมาะสม ครูควรมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี และ ครูควรมีสุภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = ๔.๗๓$) รองลงมา คือครูควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\mu = ๔.๗๒$)

๘. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความประพฤติ ($\mu = ๔.๗๙$) ด้านบุคลิกภาพ ($\mu = ๔.๖๙$) ด้านความรู้ทางวิชาการ ($\mu = ๔.๖๓$) ด้านการสอน ($\mu = ๔.๖๒$) ด้านการปกครองนักเรียน ($\mu = ๔.๕๕$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\mu = ๔.๔๓$)

๙. แนวทางในการพัฒนาครูเพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในเรื่องความรู้ของครู การมีศีลธรรม จริยธรรม และความประพฤติของครูเป็นอันดับต้นๆ และได้เสนอความเห็นโดยให้มีการอบรมเรื่องความรู้ให้แก่ครูทั้งด้านความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาชีพครู และความรู้ทั่วไป นอกจากนั้นยังได้เสนอแนะให้มีการอบรมด้านศีลธรรม จริยธรรม และมีการควบคุมความประพฤติของครูโดยใช้จรรยาบรรณ และให้มีการยกย่องครูที่มีความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น ให้ครูมีความตระหนักและมีจิตสำนึกในความเป็นครู อีกทั้งเสนอแนะครูในการให้ความสำคัญด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในทัศนะของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพอครุ รุ่นปีการศึกษา ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช อันจะมีผลต่อการพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑.๑ ควรให้ความสำคัญต่อผู้ประกอบการอาชีพครู โดยยกย่องครูที่มีความประพฤติดี ให้เป็นแบบอย่างแก่สังคม กำหนดเงินเดือนค่าตอบแทน และสวัสดิการต่างๆ ให้เพียงพอและเหมาะสมในการดำรงชีวิตอย่างมีเกียรติ

๑.๒ ควรให้การอบรมครูเพื่อให้ครูมีความรู้ในวิชาที่สอน ความรู้เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครู ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการพัฒนาด้านการเรียนการสอน

๑.๓ ควรให้การอบรมด้านศีลธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณแก่ครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีลธรรมและจริยธรรม และมีจิตสำนึกต่อจรรยาบรรณครูตลอดเวลา

๑.๔ ควรให้มีการประเมินคุณลักษณะของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะที่พบว่ายังบกพร่อง

๑.๕ ควรกำหนดให้ครูได้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เพื่อพัฒนาด้านจิตใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์และสังคม

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากกลุ่มประชากรอื่นๆ ด้วย เช่น จากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา พระภิกษุหรือตัวแทนของศาสนาต่างๆ

* * * * *

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. **แผนปฏิบัติการหลักของการปฏิรูปการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครู.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๗.

ธีรศักดิ์ อัครบวร. **ความเป็นครูไทย.** กรุงเทพฯ : ก.พลพิมพ์, ๒๕๔๔.

ปรีชาญ เดชศรี. “ครูดีในยุค IT ควรมีลักษณะอย่างไร” วารสาร สสวท. ๒๓ (๙) กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๓๘.

ผกา สัตยธรรม. **คุณธรรมของครู.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

พนัส หัสนาคินทร์. **การบริหารการศึกษาในโรงเรียน.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔.

มนสิข สิทธิสมบูรณ์. **ระเบียบวิธีวิจัย.** (พิมพ์ครั้งที่ ๘) พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๐.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **คู่มือหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒.** กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค, ๒๕๔๕.

รุ่ง แก้วแดง. “การปฏิวัติการศึกษาไทย” ใน **มติชนสุดสัปดาห์** ปีที่ ๑๙ : ๒๕๔๒.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. **การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

ศศิธร ชูตินันทกุล. **สถิติเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ : บริษัท เวิลด์ เอ็กซ์เพิร์ท จำกัด, ๒๕๔๗.

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. “การพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครูสู่ ค.ศ. ๒๐๐๐.” วารสารข้าราชการครู. ๑๙ (๓) (กุมภาพันธ์ – มีนาคม) ๒๕๔๒.